

# **Houdende wijziging van de Kadasterwet met betrekking tot een nieuwe taak voor de Dienst voor het kadaster en de openbare registers in het kader van het beheer en ontsluiten van geo-informatie voor derden**

## **Voorstel van wet**

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging hebben genomen dat het wenselijk is ter bevordering van hergebruik en de beschikbaarheid van betrouwbare geo-informatie en gebruiksvriendelijke ontsluiting ervan dat de Dienst voor het kadaster en de openbare registers geo-informatie van derden beheert en ontsluit op verzoek;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

## **Artikel I**

De Kadasterwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 3, eerste lid, wordt, onder vervanging van `, en' aan het slot van onderdeel n door een puntkomma en onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel o door `; en', een onderdeel toegevoegd, luidende:

p. het beheren en ontsluiten van geo-informatie, bedoeld in artikel 98c.

B

Na hoofdstuk 6a wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

## **Hoofdstuk 6b. Beheren en ontsluiten geo-informatie**

### **Artikel 98c**

1. De Dienst beheert en ontsluit geo-informatie op verzoek van:
  - a. overheidsorganen: organen van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed;
  - b. bij ministeriële regeling aangewezen derden.
2. De Dienst stelt de geo-informatie, bedoeld in het eerste lid, aan eenieder beschikbaar.
3. Bij ministeriële regeling worden eisen gesteld waaraan de geo-informatie, bedoeld in het eerste lid, moet voldoen om door de Dienst beheerd en ontsloten te kunnen worden.

## **Artikel II**

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

## **Memorie van toelichting**

### **I. Algemeen**

#### **1. Inleiding**

Dit wetsvoorstel strekt ertoe een taak toe te voegen aan het takenpakket van de Dienst voor het kadaster en de openbare registers (hierna: de Dienst). Deze taak omvat het beheren en ontsluiten van geo-informatie van overheidsorganen en aangewezen instanties dat voor een deel momenteel plaatsvindt door middel van PDOK dat door de Dienst beheerd wordt. Hiervoor ontbrak tot nu toe een wettelijke grondslag. De nieuwe taak kan door de Dienst, behalve met het huidige platform PDOK, ook uitgevoerd worden door andere voorzieningen van de Dienst voor het ontsluiten en beheren van geo-informatie. De nieuwe taak sluit aan bij de bestaande wettelijke taken van de Dienst en draagt bij aan een doelmatige overheid.

Overheden beschikken van oudsher over veel geo-informatie en hebben een verplichting deze te ontsluiten als open data. Voor aanbieders is het efficiënter het ontsluiten en beheren van geo-informatie bij een generieke voorziening te beleggen. Voor gebruikers is het van belang dat geo-informatie op een centrale plek te vinden is. Tegen deze achtergrond werd in 2008 door de toenmalige ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Verkeer en Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, de Dienst, de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek TNO (hierna: TNO) en Geonovum het initiatief genomen voor de realisatie van platform Publieke Dienstverlening op de Kaart (hierna: PDOK). Dit initiatief werd deels gefinancierd vanuit het Programma Vernieuwing Rijksdienst dat tot doel had een kleinere, compactere en sobere Rijksdienst te realiseren. PDOK is vanaf 2013 operationeel en heeft zijn waarde bewezen: het gebruik neemt nog steeds toe en PDOK is voor overheden, bedrijven en burgers uitgegroeid tot een onmisbare schakel in de informatievoorziening. Met PDOK als centrale voorziening bieden overheden hun geo-informatie efficiënter aan en vinden gebruikers geo-informatie makkelijker, op één plek.

Met voorliggend wetsvoorstel wordt ten eerste recht gedaan aan de bestaande praktijk. In de tweede plaats biedt het wetsvoorstel zekerheid aan aanbieders en gebruikers door het als taak van de Dienst te verankeren. Hiermee kunnen ze rekenen op een voorziening met open beschikbare, snel vindbare en actuele geo-informatie.

#### **2. Inhoud van het wetsvoorstel**

##### *Het platform PDOK*

PDOK ontsluit actuele geo-informatie van verschillende (semi-)overheden in diverse formaten en services en stelt deze beschikbaar aan eenieder als open data. Onder geo-informatie wordt begrepen: data met een locatiecomponent, dan wel locatiegebonden data, data met een x en een y component op de kaart. De Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: de Minister voor VRO) is beleidsmatig verantwoordelijk voor PDOK, de Dienst is beheerder van PDOK. De vijf meest gebruikte geo-basisregistraties vormen de kern van PDOK: de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT), de Basisregistratie topografie (BRT), de Basisregistratie Kadaster (BRK), de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO). Voor vier van deze geo-basisregistraties (te weten: BGT, BRT, BRK en BAG) is bij wet geregeld dat de Dienst de taak heeft deze registraties te houden, te beheren en te ontsluiten (artikel 3 van de Kadasterwet). Het beheer van de BRO is in de Regeling basisregistratie ondergrond opgedragen aan TNO. In opdracht van TNO wordt de BRO wel ontsloten via PDOK.

Naast deze geo-basisregistraties ontsluit de Dienst middels PDOK ruim 200 andere geo-datasets van Nederlandse overheden en een beperkt aantal private organisaties. Hiervoor is op dit moment geen wettelijke grondslag. De Dienst ontsluit deze datasets op basis van opdrachten en losse contracten. Dat biedt echter geen bestendige basis voor de Dienst en is niet toekomstbestendig voor het ontsluiten van deze geo-informatie van derden en het optimaal benutten van de

mogelijkheden voor gebruik van geo-informatie door afnemers. Het doel van voorliggend wetsvoorstel is dan ook het beheer en de ontsluiting van geografische datasets die bij de Dienst daarvoor worden aangeboden door overheidsorganisaties en derden als wettelijke taak op te dragen aan de Dienst en het beschikbaar te stellen aan eenieder. Dit wetsvoorstel geeft daarbij ook de grondslag voor een kader voor toelating van datasets tot beheer en ontsluiting door de Dienst via de huidige voorziening PDOK.

### *NGII*

De Minister voor VRO handelt vanuit zijn beleidsverantwoordelijkheid voor een goed functionerende Nederlandse geo-informatie infrastructuur (hierna: NGII). De NGII heeft als doel publieke en private belanghebbende partijen zo goed mogelijk te voorzien van juiste geo-basisgegevens. De NGII bestaat daartoe uit gegevens (met de geo-basisregistraties als kern en onderdeel van het stelsel van basisregistraties), een ontsluitingsmechanisme (PDOK), informatiemodellen, standaarden, wetgeving en beleid. De NGII wordt zowel door publieke als private partijen op grote schaal gebruikt en fungeert als een vitale nutsvoorziening voor de Nederlandse samenleving. Aan de groei van het gebruik van geo-informatie lijkt voorlopig geen einde te komen. Ook biedt geo-informatie steeds meer potentiële oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen door ze letterlijk in kaart te brengen, door het combineren van data, besluitvorming te versnellen en verbeterde uitvoering te faciliteren. Met het ontsluiten van een groot aantal veel gebruikte geo-datasets van Nederlandse overheden heeft PDOK een cruciale functie binnen de NGII. Het maatschappelijke belang van PDOK als het kanaal voor geo-informatie wordt ook geïllustreerd door de sterke toename van het gebruik: van 0,5 miljard hits in 2013, naar 14.4 miljard hits in 2019 en ruim 36.4 miljard hits in 2021.

### *Doelmatige overheid*

Doordat de ontsluiting van geo-informatie plaatsvindt via PDOK kunnen andere data-aanbieders hun eigen ontsluitingskanalen uitfaseren. Hiermee levert PDOK als gemeenschappelijke dienst voor data-aanbieders een flinke besparing van tijd en geld op en draagt het bij aan een doelmatige overheid. Door de Dienst de taak te geven aangeboden geo-informatie van onder andere overheden te ontsluiten, kan gebruik gemaakt worden van de al bij de Dienst aanwezige systemen om die geo-informatie aan eenieder beschikbaar te stellen. Bovendien wordt het daardoor mogelijk om verschillende soorten geo-informatie via één platform te ontsluiten, wat het combineren en in gezamenlijkheid bekijken van die informatie ten goede komt. Het ontsluiten van geo-informatie van anderen door de Dienst biedt dus ook aan de gebruiker (burgers, bedrijven, overheden) van die informatie voordelen. PDOK vormt daarmee binnen de NGII de ruggengraat voor het efficiënt delen van data tussen aanbieders en gebruikers.

### *INSPIRE*

PDOK faciliteert de wettelijke verplichtingen rondom de Europese richtlijn INSPIRE (Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire)). De richtlijn INSPIRE bevat algemene regels voor een infrastructuur voor ruimtelijke informatie. Door de Dienst ontsluiting van geo-informatie van anderen als taak te geven, kan PDOK als doelmatige voorziening gebruikt worden door overheidspartijen (die data hebben die onder de INSPIRE thema's vallen) om aan de verplichtingen van INSPIRE te voldoen. Zo eist INSPIRE onder meer view- en downloadservices met hoge beschikbaarheid (> 99%). PDOK zal op termijn ook High Value datasets (datasets met een bijzonder potentieel om sociaal-economische baten te genereren) uit de Open data richtlijn voor het thema geodata ontsluiten. De Open datarichtlijn wordt via de wijziging van de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who) geïmplementeerd.

### *Open data en hergebruik*

Ten slotte faciliteert deze nieuwe taak voor de Dienst het 'open tenzij'-beleid (data wordt zonder belemmeringen beschikbaar gesteld, tenzij er sprake is van uitzonderings- of beperkingsgronden zoals bijvoorbeeld bescherming van privacy) van de overheid dat is vastgelegd in de Wet open overheid (Woo) en de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who). PDOK maakt geo-informatie

voor iedereen toegankelijk waardoor een gelijk speelveld qua informatievoorziening ontstaat. PDOK biedt open geo-informatie van overheden aan voor hergebruik: laagdrempelig en met mogelijkheid om 'live' op de bron (directe toegang tot de meest actuele data) aan te sluiten, dit voorkomt werken met verouderde kopieën.

#### *De nieuwe taak voor de Dienst*

In voorliggend wetsvoorstel is de wettelijke taak als volgt ingekaderd:

1. De Dienst is verplicht overheidsorganen toe te laten tot voorzieningen voor het beheren en ontsluiten van geo-informatie. Overheidsorganen zijn organen van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed;
2. De Dienst is verplicht organisaties toe te laten tot voorzieningen voor het beheren en ontsluiten van geo-informatie die via een ministeriële regeling aangewezen worden (en niet vallen in bovenstaande categorie);
3. De geo-informatie van de organisaties die zijn toegelaten tot voorzieningen voor het beheren en ontsluiten van geo-informatie worden voor eenieder ontsloten door de Dienst.

De Minister voor VRO bepaalt in een ministeriële regeling welke organisaties en geo-informatie toegelaten worden, op verzoek van die organisaties. Voorwaarde zal in elk geval zijn dat het geo-informatie betreft die past binnen de uitgangspunten en doelstellingen van de NGII. Mogelijke criteria die daarvoor worden overwogen zijn de maatschappelijke relevantie van de data (bijvoorbeeld de meerwaarde voor het realiseren van de beleidsdoelen van de NGII), de kwaliteit van de data en in hoeverre wordt bijgedragen aan publiek-private samenwerking. Hiermee wordt het mogelijk om ook private organisaties die geen wettelijke taak hebben, maar wel beschikken over een relevante dataset met maatschappelijk belang, hun dataset te laten ontsluiten voor eenieder via PDOK of andere voorzieningen. De criteria hiervoor zullen in bovengenoemde ministeriële regeling nader worden uitgewerkt.

Voor alle datasets geldt dat voldaan moet worden aan de technische compliance checks en standaard voorwaarden PDOK (bijvoorbeeld met betrekking tot aanleverformats). In de bovengenoemde ministeriële regeling zullen hiervoor eisen worden gesteld waaraan de geo-informatie moet voldoen. Hier zal ook in worden voorgeschreven dat de geo-informatie geen persoonsgegevens mogen bevatten.

De kosten die de Dienst maakt voor het beheren en ontsluiten van de geo-informatie van andere partijen, zullen door de Dienst doorberekend worden aan de aanbieder van de geo-informatie.

#### *Waarom de Dienst?*

Het beheer en ontsluiten van geo-informatie van anderen via PDOK sluit aan bij de bestaande taken die de Dienst heeft als bronhouder en/of landelijke voorzieninghouder van geo-basisregistraties, en bij de wettelijke doeleinden van de Dienst, waaronder de bevordering van een doelmatige geo-informatie-infrastructuur. Dit maakt de Dienst de meest gereede partij om deze taak uit te voeren.

Ook vanuit het oogpunt van efficiency en het hergebruik van investeringen ligt de Dienst voor de hand. Voor de overheidspartijen die data hebben die onder INSPIRE vallen, heeft het bundelen van de ontsluiting van die data meerwaarde, voor het voldoen aan hun verplichtingen van de Europese richtlijn INSPIRE: de Europese regels zijn complex en stellen forse eisen aan performance, schaalbaarheid en beschikbaarheid van datasets. Voor de geo-basisregistraties die de Dienst reeds onder zich heeft, moet de Dienst al voldoen aan de verplichtingen van INSPIRE. Bij de Dienst is dus de kennis en ervaring met die complexe regelgeving al in huis. Het concentreren van kennis en uitvoering bij de Dienst ontzorgt meerdere overheden waardoor onder andere flink bespaard kan worden op hardware-investeringen.

Ten slotte heeft het door de Dienst in samenhang laten ontsluiten van die geo-data met andere geo-data via PDOK meerwaarde: een gebruiker vindt op één plaats alle geo-informatie van de overheid en maatschappelijk relevante geo-informatie van derden. De Dienst hanteert (inter)nationale standaarden en bevordert hiermee interactie en kwaliteit.

### **3. Gevolgen**

#### **3.1 Algemeen**

De gevolgen van het wetsvoorstel zijn beperkt. Het voorstel voorziet in de wettelijke verankering van een in de loop der jaren ontstane praktijk. Het ontsluiten van geo-informatie door de Dienst verandert niet, niet voor aanbieders en niet voor gebruikers. Een mogelijk effect, doordat de toegevoegde wettelijke taak een bestendiger basis biedt, is dat meer organisaties gebruik gaan maken van de services van de Dienst via PDOK.

#### **3.2 Gevolgen voor de overheid**

Voor de Dienst wordt de bestaande werkwijze in principe gecontinueerd. Voor de Dienst betekent het dat het binnen de gestelde kaders verplicht is de geleverde data voor eenieder te ontsluiten. Daarnaast betekent het wetsvoorstel de verplichting (overheids)partijen toe te laten die voldoen aan de gestelde voorwaarden. Een mogelijke toename van data-aanbieders als gevolg van deze verplichting leidt niet tot extra kosten voor de Dienst. Data-aanbieders dragen zelf de kosten voor het ontsluiten van hun data via PDOK, aangezien deze door de Dienst aan hen wordt doorgerekend, op grond van artikel 108 van de Kadasterwet.

Voor data-aanbiedende partijen wordt de bestaande werkwijze gecontinueerd. Zij leveren ook nu al data aan die door de Dienst ontsloten worden. Nu zal dit echter op basis van de wettelijke taak zijn. Wettelijke verankering van de taak voor de Dienst kan de continuïteit van de dienstverlening beter garanderen evenals de beleidsmatige verantwoordelijkheid van de Minister voor VRO.

#### **3.3 Gevolgen voor burgers, bedrijven en professionals**

Voor burgers en bedrijven wordt de bestaande gratis serviceverlening gecontinueerd. Hoewel directe gevolgen beperkt zijn, geldt ook voor burgers en bedrijven dat de wettelijke verankering van de taak voor de Dienst de continuïteit van de dienstverlening beter kan garanderen. Het bij elkaar brengen van geo-informatie op één plek vergroot ook vindbaarheid en gebruikersgemak voor burgers en bedrijven.

Ook voor private data-aanbieders wordt de bestaande werkwijze gecontinueerd, zij het dat zij eerst aangewezen moeten worden in de ministeriële regeling, op hun verzoek. De wettelijke verankering van deze taak voor de Dienst betekent dus dat er voor private data-aanbieders een extra stap zit voordat hun data door de Dienst beheerd en ontsloten kan worden: de aanwijzing in de ministeriële regeling. Voordat eventueel overgegaan kan worden tot die aanwijzing, wordt getoetst of er wordt voldaan aan de kwaliteitseisen die tevens in die ministeriële regeling staan. Voor de verdere uitvoering van het ontsluiten van hun data via PDOK blijft de bestaande werkwijze gelijk. Ook hier geldt dat data-aanbieders zelf de kosten dragen voor het ontsluiten van hun data via PDOK, aangezien deze door de Dienst aan hen worden doorgerekend, op grond van artikel 108 van de Kadasterwet.

### **4. Uitvoering**

Aangezien dit voorstel enkel een wettelijke basis geeft voor bestaande dienstverlening van de Dienst, heeft de Dienst laten weten af te zien van een uitvoeringstoets.

### **5. Inwerkingtreding**

Het wetsvoorstel voorziet in inwerkingtreding bij koninklijk besluit. Aangezien dit wetsvoorstel een wettelijke verankering betreft van een in de loop der jaren ontstane praktijk, is er geen lange invoeringstermijn voor de Dienst nodig om dit wetsvoorstel uit te kunnen voeren.

## **6. Advies en consultatie**

Internetconsultatie pm

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen gevolgen voor de regeldruk heeft.

## **II Artikelsgewijs**

### *Artikel I, onderdelen A en B*

Met deze onderdelen wordt aan de Dienst de taak opgedragen tot het beheren en ontsluiten van geo-informatie op verzoek van overheidsorganen en bij ministeriële regeling aangewezen derden. Tevens krijgt de Dienst de taak die geo-informatie voor eenieder beschikbaar te stellen. In het derde lid van het voorgestelde artikel 98c is voorzien in een grondslag om bij ministeriële regeling eisen te stellen aan de aan te leveren geo-informatie. Als de aangeboden geo-informatie niet voldoet aan de eisen in die ministeriële regeling, dan komt de geo-informatie niet in aanmerking voor beheer en ontsluiting door de Dienst.

### *Artikel II*

Dit artikel regelt de inwerkingtreding bij koninklijk besluit.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Hugo de Jonge